Yabancılar Hukûku

Alm. *Auslanderrecht (n),* **Fr.** *Droitm des étrangers,* **İng.** *Strangers'law.* Bir ülkede bulunup da o ülkenin vatandaşı olmadan yaşayan kişi: Yabancılar hukûku, bir ülkede yaşayan ve o ülkenin vatandaşı olmaması dolayısıyle bir takım haklardan faydalanamayan kişilerin tâbi olduğu hukuk sistemi. Konusu, yabancı gerçek ve tüzel kişilerdir.

Yabancı, bulunduğu ülkenin hâkimiyeti altındadır. Vatandaşı bulunduğu devletin diplomatik himâyesine sâhiptir. Yabancılar hukûku, kuralları ile milletlerarası antlaşmalarla tespit edilen haklardan daha az hak verilirse yabancının vatandaşı olduğu devlet diplomatik himâye yoluna başvurur.

Yabancı kavramına girenler: 1) Vatansızlar: Hiçbir devletin vatandaşı olmayanlar. **2) Mülteci:** Vatandaşı olduğu devlette olan siyâsî olaylar sonucunda onu terk etmiş ve başka bir devletin vatandaşlığına geçmemiş olan kişi. **3) Azınlıklar:** Bir ülkede yaşayan ortak dil, din, kültür dolayısıyla çoğunluğa göre farklı olan kişiler. Bunlar bulundukları devletin vatandaşıdırlar. **4) Muhacirler:** Türkiye'ye yerleşmek maksadıyla dışardan gelen Türk soyundan olan ve Türk kültürüne bağlı kimselerdir.

Yabancılara tanınacak haklar için milletlerarası hukukta hâkim olan prensipler: 1) Yabancıya, bir ülkede vatandaşlara uygulanan rejimin aynının uygulanmasını öngören eşitlik prensibi. 2) Yabancıya insan olması sebebiyle bir takım asgarî hakların tanınması için asgarî standartlar prensibidir. Bu prensipler İkinci Dünyâ Savaşından sonra yapılan sözleşmelere esas teşkil eder.

İslâm hukûkunda yabancılar: 1) Müslümanlar: Osmanlı ülkesinde eşit haklardan faydalanırlardı. 2) Kitâbîler veya zımmîler: Tam himâyeye hak kazanan ve Müslüman olmayan yabancılar. 3) Müstemen: İslâm ülkelerinde izin alarak oturma hakkını alan

yabancılar. 4) Harbî: Harp hâlinde yabancı devlet vatandaşına verilen addır. Bunlar da izinle İslâm ülkesine girebilirdi.

Yabancı hukûkunda iç hukuk kaynağı: 1982 Anayasası, kânun, tüzük ve kararnâmelerdir. Milletlerarası hukuk kaynakları ise adâlet dîvânı statüsünün 38. maddesine göre antlaşmalar, milletlerarası teamül, hukûkun genel prensipleri, adlî kararlar ve doktrindir.

1982 T.C. Anayasası 16. maddesinde "Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için milletlerarası hukûka uygun olarak kânunla sınırlanabilir." diyor.

Anayasa, temel hak ve hürriyetleri, vatandaş-yabancı ayırım yapmadan milletlerarası hukuk esaslarına uygun olarak kabul etmiştir. Yabancıların faydalanması mümkün olmayan siyâsî haklar içinse ilgili maddelerde yalnız Türkler veya vatandaşlar deyimi kullanılmıştır. Gerçekten bugün bâzı haklar ya yabancıya tanınmakta veya sınırlı olarak tanınmaktadır. Meselâ, yabancı şirketlerin çalışmasında, taşınmaz edinmede, bâzı meslek ve sanatları icrâda, Türkiye'ye giriş ve ikâmette, basın özgürlüğü ve eğitim konularında bâzı sınırlamalar vardır. Anayasa bu sınırlamaları milletlerarası antlaşma, genel prensipler, örf ve âdet kuralları ve yabancı mahkeme kararlarına uygun olarak kabul etmektedir.

Yabancıların kişi olarak hak ve özgürlüklerden faydalandığı haklar:

1. Yabancıların Türkiye'ye giriş hakkı: **Pasaport Kânununda** T.C. sınırlarında giriş-çıkış, yabancılar açısından olduğu kadar Türk vatandaşları hakkında da düzenlenmiştir. Pasaport Kânununa göre yabancıların Türkiye'ye giriş çıkışı pasaport veya pasaport yerine geçecek bir vesika gösterilmesi şartına bağlı tutulmuştur.

Pasaport Kânunu madde 8'de, bâzı yabancıların Türkiye'ye girişi yasaklanmıştır. Bunlar; serseri ve dilenciler, deliler

ve bulaşıcı hastalığı olanlar, T.C.'nin taraf olduğu suçluların iâdesine âit anlaşma veya anlaşmalarla iâdeye esas kabul edilen suçlardan birinden sanık veya hükümlü olanlar, Türkiye'den sınır dışı edilip de dönüşüne izin verilmeyenler, Türkiye'nin güvenliği ve düzeni aleyhinde çalışanlara yardım niyetiyle geldiği sezilenler, fâhişeler, beyaz kadın tâcirleri ve her türlü kaçakçılar, Türkiye'de kalmasına yetecek parası veya himâye edecek kimsesi veya Türkiye'de yabancılarca yapılabilen bir işi yapacağını ispat edemeyenler. Pasaport Kânunu 9'a göre ülkelerine Türk vatandaşlarının girişini zorlaştıranlar veya engel olan devletlerin vatandaşlarına karşı, uygun görülecek kayıtlar ve yasaklar konabilir. Göçmen ve mültecilerden pasaport aranmaz.

Vize: Yabancının gireceği ülkenin resmî makamları tarafından verilen o ülkeye girme çıkma iznidir. Pasaport Kânunu madde 5'e göre istisnalar dışında Vize mecburidir. Vizesiz gelenlerin kabûlü emniyet makamlarının iznine bağlıdır.

Türkiye'ye girmesi yasak olan biri Türk konsolosluklarından vize almış olsa bile Türkiye'ye giremez.

2. Türkiye'de yabancıların ikâmet seyahat ve yerleşme hürriyeti: Bu konuda bir kânûnî düzenleme vardır. Anayasa bu hürriyeti yabancı ve vatandaş herkese tanımıştır. Ancak askerî yasak bölgelere girmek, millî güvenlik sebebiyle yasaktır. Geçici olarak girmeleri ve oturmaları genel Kurmay Başkanlığının iznine bağlıdır.

İkâmet izni: Türkiye'ye gelip de bir aydan fazla kalmak isteyenler bu süre bitmeden yetkili makamlara mürâcaat ederek izin almalıdırlar. Bu izne ikâmet tezkeresi denir, emniyet makamlarından alınır. Bâzı hallerde ikâmet tezkeresi verilmez. Bunlar: a) İş için gelip de yapacağı iş Türklere ayrılanlar. b) Türk örf ve âdetlerine aykırı harekette bulunan yabancılar. c) Maddî geliri olmayanlar ve bunu meşrû şekilde sağlayacağı sâbit olmayanlar. d) Girişi yasak olup da girenler. e) Türkiye'de oturduğu süre içinde asâyiş ve huzuru bozanlar.

İkâmet izninin süresi idârece takdir edilir, ikâmet tezkeresi en fazla iki yıl sürelidir. Sürenin bitiminden en fazla 15 gün içinde emniyete mürâcaatla yenisi alınmalıdır. f) İkâmet tezkeresine sâhip olan yabancılar ikâmetgâhlarını değiştirdikleri takdirde, durumu 48 saat içinde çıktıkları ve gittikleri yerdeki polis ve jandarma karakoluna bildirmek zorundadırlar.

3. Basın özgürlüğü: 1982 Anayasası 28-32. maddeleri basın özgürlüğüyle ilgilidir. Vatandaş ve yabancı ayırımı yapılmadan uygulanır. Ancak, Basın Kânunu yabancıların gazete ve dergi çıkarması İçişleri Bakanlığının iznine bağlıdır.
4. Yabancının kişi dokunulmazlığı: İnsan Hakları Evrensel Beyannâmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi paralelinde 1982 Anayasası 17. maddedir. Vatandaşla farklı olan iki hâl vardır. a) Sınırdışı etme hakkıdır ki, bu hak târihin hiçbir devrinde sınırlanmamıştır. Bir devlet kendi menfaatini korumak zorundadır. b) Suçluların iâdesidir ki, bu da devletlere, milletlerarası hukukça tanınmıştır. Devlet iâde edip etmemekte serbesttir. Bu konuda mevzuat ve anlaşmalar düzenlenmiştir.

Umûmî güvenlik, siyâsî ve idârî sebeplerle İçişleri Bakanlığı yabancıyı sınırdışı edebilir. Ayrıca çingeneler, pasaportlarını kaybedip de 15 gün içinde gereğini yerine getirmeyenler ve vatandaşlığı iptal edilenler de İçişleri Bakanlığınca sınır dışı edilebilirler, geri dönmelerine izin vermeye de aynı makam yetkilidir.

5. Yabancıların ekonomik hakları ve sınırları: Çalışma hakkı kamuyla ilgili bir haktır. İç hukukta ve antlaşmalar hukûku olarak belirtirsek: İç hukûka göre Anayasanın 49. maddesi herkese dilediği alanda çalışma hakkı tanımaktadır. Yabancıların ikâmeti ve Seyâhati Kânunun 15. maddesi ise, yabancılara kânun yasaklamadığı işleri yapabilmek hakkını tanır.

Yabancıların yapamayacağı işler 1932 târihli 2007 sayılı Türkiye'de Türk vatandaşlarına tahsis edilen meslek ve sanatlar hakkında kânunla düzenlenmiştir.

1. a) Bu kânunun 1. maddesinde çalgıcılık, fotoğrafçılık, berberlik, mürettiplik, simsarlık, baytarlık, kimyâgerlik, elbise, şapka ve kundura imâlciliği, garsonluk, bar oyunculuğu ve şarkıcılık gibi işler vardır. Bunun dışındaki işleri, Bakanlar kurulu isterse yasaklayabilir. 2. maddede de Bakanlar Kurulunun izniyle şu işler yapılabilir. Uçak makinistliği ve pilotluğu, belediye ve vilayetlere bağlı tesisat hizmetleri.
2. b) Yasaklanan ikinci iş Türk kıyı limân ve karasularında yolcu ve yük taşımadır. Bu husus Kabotaj Kânunumuzda belirlenmiştir. Türkiye sâhillerinde bir yerden bir yere yolcu taşıma işi Türk gemilerine hasredilmiştir. Yabancı bir gemi yabancı bir limandan yüklediği yükü ve yolcuyu Türk limanına getirebilir.

1982 târihli Turizmi Teşvik Kânunu ile yat turizmi düzenlenmiş; buna göre yabancıların kurduğu şirkette Türk ortak alınması şartıyla yat limanı işletmeciliği yapması mümkündür. Bu işletme için Bakanlar Kurulundan izin alınır. İstisnâ olarak yabancı gemilere Türk bayrağı çekme hakkı tanınır.

Kabotaj Kânunu, Türk karasularının deniz ürünleri, kum ve çakıl çıkartma işini Türk vatandaşlarına tahsis etmiştir. 1971 târihli Su Ürünleri Kânunu spor gâyesiyle ve yasak olmayan bölgelerde küçük araçlarla su ürünü elde edilmesini Türk ve yabancılara serbest bırakmıştır.

Kabotaj Kânunu kurtarma ve yardım işini de Türklerin tekeline bırakmıştır.

1. c) Hava limanları arasında yolcu ve yük taşıma işi Türklere münhasırdır. Turistik maksatla ve zarûret hallerinde izinle bu mümkündür.

2. d) Avukatlık ve noterlik sâdece Türk vatandaşlarına âittir.
3. e) Doktorluk da kânunla yasaklanmıştır. Yabancılar özel hastâne kurabilir ama yabancı doktor çalıştıramaz, eczâcılık, gözlükçülük, kimyâgerlik yapamazlar.
4. f) Mühendislik konusunda 1954 târihli Türkiye Mühendislik Mimar Odaları Birliği Kânunu yabancı müteahhit ve müesseseler, Türkiye'de devlet dâireleri resmî ve özel bütün müesseselerle müştereken giriştikleri mühendis ve mîmarlıkla ilgili işlerde TBMM'nin mütâlaası ve Bayındırlık Bakanlığının izniyle mühendis ve mîmarlık yapmak mümkündür.
5. g) Mâdencilikte ise Mâden Kânunu bu hakkı Türk gerçek ve tüzel kişilere tanımıştır. Fakat ortak yabancı olabilir. Yabancı uzmanların çalışması izne bağlıdır.
6. h) Sigortacılık ve Sigorta Şirketleri için, sigorta Şirketleri Murâkabesi Hakkındaki Kânuna göre yabancı uzman çalışması Ticâret Bakanlığının iznine bağlıdır. Yabancı bir şirketse ancak anonim veya kooperatif şirket olmak üzere, 10 senedir kendi ülkesinde çalışmalıdır ve sigorta şirketinin bağlı olduğu ülke çalışma şartları Türkler için ağırsa, Türkler aynı tedbirleri alabilir. Takdir hakkı bakanlığındır.

Yabancı sigorta şirketleri Türkiye'deki muâmelelerine âit bilanço kâr ve zarar hesaplarını Ticâret Bakanlığına kendisi neşir ve îlâna mecburdur.

12. i) Turizme yönelik yatırımlar: 12.3.1982 târih ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kânununda düzenlenmiştir.

Çeşitli kânunlarımızdaki yasaklamaları gerçek kişilerin çalışması için kaldırmıştı. Yabancı ve tecrübeli personel çalıştırılması izne ve Turizm Bakanlığının kontrolünde uygun görülmüştür.

25. j) Bankacılık 25.4.1985 târihli Bankalar Kânununa göre, Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak veya yabancı ülkede

kurulmuş olup da Türkiye'de şûbe açmak isteyen bankalar düzenlenmiştir. İzin için Hazine ve Dış Ticâret Müsteşarlığına yapılan başvuru, Sanâyi Bakanlığınca incelenir. Bakanlar Kuruluna gider ve alınacak izinle kurulabilir.

26. k) Yabancı Sermâye ile yapılan yatırımlar ise 6224 sayılı Yabancı Sermâyeyi Teşvik Kânunu 1.1.1980 târihli Yabancı Sermaye Çerçeve Kararnamesi ve 7.7.1984 târihli Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 30 sayılı kararnameler yabancı sermâyenin Türkiye'ye girişi bu sermâye ile kurulan müesseselerin hukûkî durumu ve yabancıların getirdiği menkul kıymetler konusu düzenlenmiştir. Yabancı sermâye aynî, fikrî ve nakdî şekilde olabilecektir. Yabancı sermâyenin teşviki için kâr transferi, ana sermâye transferi, hisse transferi kolaylaştırılmış, yerli ve yabancı teşebbüslerin eşit muâmele göreceği belirtilmiş yabancı personel konusu düzenlenmiştir.

Serbest Bölgeler Kânunu (6.6.1985) ile de yabancılar için çeşitli açılardan kabul edilen kısıtlamaların serbest bölge îlân edilen yerler için uygulanmıyacağı kabul edilmiştir. Serbest bölge îlânına Bakanlar kurulu yetkili görülmüştür, Faaliyet konusu ise Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulunca tespit edilecektir.

Petrol arama ve işletme, 28.3.1983 târihliPetrol Reformu Kânunu ile petrol arama ve işletme hakkı TPAO'ya verilmiş ve millî menfaatleri için belirli şartlarla yabancı şirketlere de bu iznin verilmesi öngörülmüştür. Ayrıca çok taraflı antlaşmalara da Türkiye katılmıştır. 25.12.1979'da Göçmen İşçilerin Hukûkî Statüsü Hakkında Avrupa Sözleşmesini Türkiye onaylamıştır. Bu antlaşmalarla göçmen işçilerin kazandıklarının transferi öngörülmüştür.

6. Yabancıların sosyal hak ve özgürlükleri:
7. a) Yabancının sosyal güvenlik hakkı; Bu hak Anayasa, Sosyal Sigorta Kânunu ve Bağ-Kur Kânunu ile

sağlanmıştır.

Mâlûllük, yaşlılık, ölüm sigortaları, istek hâlinde mümkündür. İş kazâsı, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortalarından mecbûrî olarak faydalanılır. Bağ-Kur'dan faydalanmak isteğe bağlıdır. Bu konuda Türkiye'nin taraf olduğu çok taraflı sözleşmelerde karşılıklılık ve eşitlik esâsı öngörülür. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının bâzı sözleşmelerine Türkiye de katılmıştır. Diğerleriyse "Vatandaşla, Vatandaş Olmayan Kimselere, Sosyal Güvenlik Konusunda Eşit Muamele Yapılması Hakkında Sözleşme, Sosyal Güvenliğin Asgâri Normları Hakkında Sözleşme, Avrupa SosyalGüvenlik Sözleşmesi ve Türkiye ile AET arasındaki ilişkileri düzenleyen Katma Protokol, AET'de çalışan Türk işçileri hakkında tedbirler getirmiştir.

5. b) Yabancının Türkiye'de Sendika Kurma Hakkı: 5.5.1983 târihli Sendikalar Kânununda tanınmıştır.
6. c) Diğer haklar ise, Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Hakkı İşkânunu ile kabul edilmiştir. Sağlık hizmetlerinden de ücret karşılığı faydalanacakları yönetmeliklerle kabul edilmiştir.
7. Eğitim öğretim özgürlüğü: Türk okullarında eğitim Anayasa ile tanınmıştır. İlköğretim yabancılar için ihtiyarîdir. Özel okullarda yabancı öğrenci sayısı Türk çocuklarının % 20'sini geçemez. Üniversite ve yüksekokullarda da yabancı öğrenci okuyabilir. Özel bir yerleştirme imtihanı uygulanmaktadır.

Yabancılar kendi vatandaşlarının bulundukları mıntıkada izinle ilkokul açabilir. Bu ilkokullara Türk vatandaşları gidemez.

İstanbul'un Fethiyle birlikte yabancı okullar kurulmuş, zamanla bu okullar Fransa ve Papa'dan yardım görmüştür. Sen Benna ilk açılan okullar arasındadır. 1863'te Amerikalı Misyonerler Robert Koleji açtılar. Yabancı okul sayısı 1900'lü yıllarda 300 kadardı. Lozan Konferansı ile Türk Hükümeti, 30 Ekim 1914'ten evvel Türkiye'de fiilen var olan müesseselerin

devâmını kabul etti: Buna göre düzenlenen ikâmet ve adlî yetki anlaşmasının 7 yıllık yürürlük süresi geçtiği halde bu okulların müktesep hakları saklı tutulmaktadır.

Yabancı okulların faaliyetleri hakkında çeşitli düzenlemelerle kontrol sürdürülmektedir. 16.6.1983 değişikliğiyle son şeklini koruyan Özel Eğitim Kânunları Kânunu, bu konuyu düzenlemektedir. Millî Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetimi yabancı eğitim kurumları içinde yapılmaktadır.

8. Yabancı gerçek kişilerin taşınmaz mal edinme hakkı:

22.11.1934 târih ve 2644 nolu Tapu Kânunu 35 ve 36. maddelerinde düzenlenir. Sınırlayıcı kanûnî hükümler saklı kalmak ve karşılıklı olmak şartıyla yabancı gerçek kişiye gayrımenkül mal edinme imkânı tanınmıştır. Kânûnî sınırlamalar ise şunlardır:

1. a) Köy Kânunu yabancıların köylerde gayri menkul edinmesini yasaklamıştır. b) Askerî Yasak Bölgeler Kânunu, bu kânunda belirtilen 1. yasak bölgede vatandaş dahi gayri menkul edinemez. 2. yasak bölgede sâdece yabancılar gayri menkul edinemez.
2. c) Mukâbele-i Bilmisil Kânunu, Türk vatandaşlarının mülkiyet hakkını kısmen veya tamâmen tehdit eden devletlerin Türkiye'deki Tebeasının mülkiyet hakkı BakanlarKurulu kararıyla kısmenveya tamâmen sınırlanabilir.
3. d) Tapu Kânunu 36. maddeye göre bir köye bağlı olmayan müstakil çiftliklerle bir köy sınırı dışında kalan 30 hektardan fazla arâziye hükümetin izniyle sâhip olabilirler.

Köy dışında 30 hektardan az arâziye izinsiz gerçek kişi sâhip olabiir.

16. e) Türk Parası Kıymetini Koruma Kânununa göre çıkarılan 30 sayılı kararnâmenin 16. maddesine göre, dışarda yerleşik kişilerin Türkiye'de taşınmaz mal veya bunlara

müferri aynî hakları satın almaları ve taşınmazlarını inşâ ve tevsi ettirmeleri için gerekli bedel ve zarûrî giderleri karşılayacak miktarda döviz getirmeleri ve bunu bankaya satmaları gerektiğini bildirmektir (16/1).

Bu şekilde satın alınan taşınmaz malların mâkul gelirleri ve getirilen döviz miktarını aşmamak kaydıyla satış bedelleri bankalarca dışarıya transfer edilebilecektir (16/2).

Hükümle dışarda yerleşik kişilerin mîras, hibe gibi yollarla döviz ödemeden sâhip oldukları malları ve bunlara bağlı aynî hakların Türkiye'de yerleşik kişilere satımı hâlinde bedelin bloke edilmesi gerekir.

Yabancı tüzel kişilerin Türkiye'de gayri menkul Edinme Hakkı: Genellikle yabancı kamu tüzel kişilerine yabancı bir devlet ülkesinde taşınmaz mal edinme hakkı tanınmamaktadır. Elçilik ve konsolosluk binâları bunun istisnâsıdır.

Hukûkumuzda, Tapu Kânunu 35. maddeyle tüzel kişilere bu hakkın tanındığından bahsedilmemektedir. Hukukçularımız bu görüştedir. Köy Kânunu madde 87 ise hem gerçek hem tüzel kişilere köy sınırlarında bu hakkı vermez. Askerî Yasak Bölgeler Kânununda gerçek kişilerde olduğu gibi yasaktır.

Köy Kânunu ve Tapu Kânunu ile gelen yasakların istisnâları;

1. a) Turizm Endüstrisi Teşvik Kânunu ile Bakanlar Kurulunun izniyle kânundaki yasaklamadan istisnâ edilmiştir.
2. b) Petrol Kânunu 28.3.1983 değişikliğinden sonra belirli nitelikte petrol şirketlerine taşınmaz mal edinme hakkı da tanınmıştır.
3. c) Yabancı Sermâyeyi Teşvik Kânununda yabancı tüzel kişilerin taşınmaz mal edinme hakkı tanınmamıştır.

Yabancı gerçek ve tüzel kişilere Türkiye'nin taraf olduğu ikâmet ve Ticâret antlaşmaları ile karşılıklı olarak taşınmaz mal edinme hakkı âkit devlet vatandaşlarına tanınmaktadır.

9. Yabancıların mîras hakkı:

Tapu Kânunu 35. maddesi yabancıların mîras edinmesini kânûnî tahditler altında olmak ve karşılıklı şartı ile mümkün olacağını düzenlerken, miras hakkının da bu şartlara bağlı olduğunu düzenlemiştir. Bu kısıtlayıcı hükümlerse:

1. a) Köy Kânunu ile köylerde taşınmaz mallara mîras yoluyla sâhip olmalarına engel olan kânûnî bir hüküm yoktur. Ancak köy kânunu yabancıların her ne şekilde olursa olsun taşınmaz mala sâhip olmalarını önlemek gâyesi taşıdığı için, yabancılara mîras yoluyla intikâl eden bu malların tasfiye edilmesi gerekir.
2. b) Tapu Kânunu 36. maddede yer alan kısıtlama; Yabancılar köye bağlı olmayan müstakil çiftliklere ve köy sınırı dışında kalan arâzinin 30 hektardan fazlasına hükümetin izni olmadan kânûnî mîras yoluyla sâhip olabilirler. (Alım-satım veya hibe yoluyla iktisaplarda hükümetin izni gereklidir. Vâsiye, mensup mîrasçı olmak) şâyet arâzi 30 hektardan az ise izin gerekmez.
3. c) Askerî yasak bölgelerde de mîras yoluyla iktisap olmaz, mal intikal etmişse tasfiyesi yoluna gidilir.

Bugün herhangi bir sebeple vatandaşlıktan ıskat edilenler ve vatandaşlığı kaybettirilenler yabancı statüsüne girdikleri için mîras hukûkundan mahrum değildirler.